

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ
ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Ι. ΒΑΦΕΙΔΗΣ

Χρήστος ὀνομαζόμενος κατὰ κόσμον, ἦτο θρόξ ἐκ καταγωγῆς, διότι οἱ γονεῖς του, Ἰωάννης καὶ Θωμαῖς, ἦσαν ἐκ τῆς πλησιοχώρου τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν παλαιᾶς καὶ ἱστορικῆς πόλεως Εὐκαρύου, ἥτις, ὥς γνωστόν, κατεστράφη πρὸ πολλῶν ἐτῶν παρὰ τῶν Βουλγάρων. Ἐγεννήθη ὁμοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, κατὰ μὲν τὰς ἰδίας αὐτοῦ βιογραφικὰς πληροφορίας, τὸ 1850, κατὰ ἑνὰ δὲ βιογραφικὰ σημειώματα τοῦ μακαρίτου πατρός μου Γεωργίου Ι. Βαφείδου, ἱατροῦ καὶ αὐταδέλφου αὐτοῦ, 2 ἔτη πρότερον.

Δεκαπέντε μόλις ἐτῶν εἰσήχθη εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολὴν, καταταχθεὶς εἰς τὴν Β' τάξιν αὐτῆς. Περὶ τῆς εἰσαγωγῆς αὐτοῦ εἰς τὴν θ. σχολὴν διηγεῖτο ὁ αἰμίμηστος συχνάκις τὸ ἐξῆς περίεργον ἐπεισόδιον: Ὁ Χρήστος, ὥς μικρὸς τότε τὴν ἡλικίαν, ἦτο ἀπαράδεκτος εἰς τὴν σχολὴν. Ἄλλως δὲ ὑπῆρχε καὶ ἄλλος λόγος σοβαρὸς, τὸ ὅτι εἷς μεγαλείτε-

Θεολογικῆς Σχολῆς. Ε!
1934

ρος ἀδελφός του προευνόισκετο ἤδη ὡς μαθητὴς ἐν τῇ ἰδίᾳ σχολῇ, ὁ Κωνσταντῖνος Ι. Βαφειδῆς, ὅστις κατόπιν ἀποφοιτήσας, συμπληρώσας δὲ τὸς σπουδὰς του ἐν Ρωσσίᾳ καὶ χρηματίσας καθηγητῆς, προήχθη εἰς Μητροπολίτην καὶ ἐποίμανε τὰς ἐπαρχίας Μαρωνείας, Σερρών, Πρεβέζης καὶ Διδυμοτείχου, ἔνθα καὶ ἀπέθανεν. Ἐν τούτοις οἱ λόγοι οὗτοι παρεκάμφθησαν μετ' ὀλίγον, ἰδοὺ δὲ πῶς: Ὁ τότε διευθυντὴς τῆς σχολῆς ἀρχιμανδρίτης Γρηγοράς, ἀντιληφθεὶς τὴν ἐξαιρετικὴν εὐφυΐαν καὶ ἱκανότητα τοῦ μικροῦ Χρήστου, ἐκράτησεν αὐτόν, κατόπιν συνεννοήσεων μετὰ τῶν γονέων του καὶ τῶν συγγενῶν, εἰς τὴν σχολήν, ὡς ἰδιαίτερον αὐτοῦ δῆθεν ὑπάλληλον. Ἐν τῇ πραγματικότητι ὁμως, ἐνδύσας αὐτὸν ράσα, κατέταξεν ἀνεπισήμως μεταξὺ τῶν μαθητῶν. Ὅτε δὲ ἔληξε τὸ σχολικὸν ἐκεῖνο ἔτος καὶ ἐφθάσαν αἱ ἡμέραι τῶν ἐτησίων καὶ δημοσίων ἐξετάσεων, ὁ Χρῆστος προεκάλεσε τὴν ἔκκληξιν καὶ τῶν θαυμασμὸν ὄλων διὰ τὴν μεγάλην αὐτοῦ ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐπίδοσιν ὑπὲρ πάντα ἄλλον. Ἰδοὺ, εἶπε τότε ὁ Γρηγοράς, ὁ περυσινὸς μικρὸς μαθητὴς, ὅστις δὲν εἶχε γίνοι δεκτὸς διὰ τοὺς γνωστοὺς λόγους. Τὸ ἀποτέλεσμα ἦτο, ὅτι ἐνεκρίθη τότε παμψηφεὶ ἡ ἐπίσημος ἐγγραφή του εἰς τὴν σχολήν.

Ὁ Χρῆστος, ἀρίστεται διὰ τὴν ἀποφοίτησιν μετὰ ἑξαετίαν τὸ 1871, ἀριστοῦχος παμψηφεὶ, χειροτονηθεὶς δὲ ἱεροδιάκονος, ἐπωιομάσθη Φιλάρετος. Καὶ ἀπεστάλη ἀμέσως εἰς Λεάνειαν τῆς Σαξωνίας ἐν Γερμανίᾳ πρὸς συμπληρώσιν τῶν φιλοσοφικῶν καὶ θεολογικῶν σπουδῶν του, γενόμενος ἀκροατὴς ἐπὶ τετραετίαν τῶν ἐπισημοτέρων καθηγητῶν τῆς ἐποχῆς: τῶν θεολόγων Κάνις καὶ Λουθάριον, τῶν φιλοσόφων Δρόσις καὶ Στροῦμπελ, τοῦ φιλοσόφου Κουρτίου καὶ ἄλλων. Τὸ 1875, ὑποστάς διδακτορικὰς ἐξετάσεις, ἀνεκηρύχθη διδάκτωρ τῆς φιλοσοφίας καὶ μάλιστα τῶν καλῶν τεχνῶν.

Μεταβαίνων τότε εἰς Παρισίους καὶ διελθὼν διὰ τῆς Βόννης ἔλαβε μέρος, κατ' ἐντολὴν τοῦ Πατριαρχείου Κων/λεως, εἰς τὸ ἐκεῖ συγκροτηθὲν τότε β' συνέδριον τῶν Παλαιοκαθολικῶν. Εἰς τὸ συνέδριον ἐκεῖνο ἔλαβον μέρος ὡς ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῆς μὲν ἐκκλησίας Κων/πόλεως οἱ τότε σπουδαῖοι θεολόγοι καὶ καθηγηταὶ Ἀρχιμανδρίται Φιλόθεος Βρυένιος, τὸ γένος Χλωρὸς καὶ θεῖος τοῦ Φιλαρέτου, καὶ Ἰωάννης Ἀναστασιάδης, ὁ κατόπιν μητροπολίτης Καισαρείας, τῆς δὲ ἐν Ἑλλάδι ἐκκλησίας οἱ διαπρεπεῖς καθηγηταὶ Ν. Δαμαλᾶς καὶ Ζήκος Ρώσης καὶ ἄλλοι ἀλλαχόθεν.

Μετὰ τὴν λήξιν τοῦ συνεδρίου ὁ Φιλάρετος μετέβη μετὰ τοῦ Φιλοθέου εἰς Παρισίους μὲ σκοπὸν νὰ ἀκροασθῇ καὶ τῶν ἐκεῖ ἐπισημοτέρων καθηγητῶν. Τότε ὁμως ὁ Βρυένιος, ὅστις κατεῖχε τὴν θέσιν διευθυντοῦ τῆς ἐν Κων/πόλει μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, προήχθη εἰς μητροπολίτην Σερρών, γενόμενος ἀργότερον Νικομηδείας, τὸν διεδέχθη δὲ εἰς τὴν διευθύνσιν τῆς Μ. σχολῆς ὁ προμνημονευθεὶς Ἀναστασιάδης, ὅστις ἦτο

καθηγητῆς τῆς θεολογικῆς Σχολῆς. Τοιουτοτρόπως, κενωθείσης τῆς θέσεως καὶ αὐτοῦ διωρίσθη εἰς αὐτὴν ὁ Φιλάρετος, ἐπανελθὼν ἐκ τῆς Εὐρώπης, τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1875. Ἀνέλαβε δέ, ἐκτὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας καὶ ἄλλων μαθημάτων, καὶ τὴν χριστιανικὴν ἠθικὴν, ἀκολουθῶς δὲ καὶ ἐπὶ τινα ἔτη καὶ τὰ φιλοσοφικά, ὑπηρετήσας ὡς καθηγητῆς μέχρι τοῦ 1888.

Τὸ 1887 ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Διονυσίου τοῦ Ε΄. ὡς ἀρχιμανδρίτης τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, εἰς Στοκχόλμην τῆς Σουηδίας, ἵνα στέψῃ τὸν ἐκεῖ ὁμογενῆ πρεσβευτὴν τῆς Τουρκίας Καρατζᾶ πασᾶν, λαβὼν ὡς δῶρον, ἐκτὸς ἄλλων, καὶ πολύτιμον χρυσοῦν ὠρολόγιον.

Προαχθεὶς τὸ 1888 εἰς μητροπολίτην Τραπεζοῦντος, μετετέθη μετὰ 15 μῆνας εἰς τὴν ἐπαρχίαν Καστορίας, τὴν ὁποίαν ἐποίμανεν ἐπὶ δεκαετίαν ἐν μέσῳ ποικίλων ἀγώνων κατὰ τῶν Βουλγάρων καὶ τῶν Ρουμανιζόντων. Τὸν Μάιον τοῦ 1899 μετετέθη εἰς τὸ Διδυμοτείχον, διαδεχθεὶς τὸν ἐκεῖ ἀποθανόντα, ὡς εἶδομεν, ἀδελφόν του Κωνσταντῖνον, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἀνήγειρε μετ' ὀλίγον καλλιμάρμαρον μνημεῖον ἔμπροσθεν τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ.

Ἐπὶ τῆς μακρᾶς αὐτοῦ, ἐπὶ 29 ἔτη, ἀρχιεπισκοπίας ἐν Διδυμοτείχῳ ἐκτελέσθαι ἡ ἀνεκάνισθησαν καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν πολλὰ ἐκκλησιαστικά καὶ σχολεῖα, καθὼς καὶ τὸ κεντρικὸν κτίριον δύο δημοτικῶν σχολείων. Ἐπίσης ἰδρύθη καὶ ἐπὶ πολλὰ ἔτη ὠφέλησε τὴν Κοινότητα Διδυμοτείχου τὸ κηροποιεῖον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Ἐπὶ τοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' προσεκλήθη τρεῖς φορὰς : τὸ 1902—4, τὸ 1907—9 καὶ τὸ 1911—13, ὡς μέλος τῆς ἐν Κων/πόλει ἱερᾶς συνόδου, διακριθεὶς καὶ ὡς μέλος τοῦ μικτοῦ συμβουλίου τῶν Πατριαρχείων. Ἐχρημάτισε δὲ ταμίας καὶ πρόεδρος τῆς Ἐφορείας τῆς Θεολ. σχολῆς, πρόεδρος τοῦ Ζαπτείου παρθενωγείου Κ)λ'ως, τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων καὶ τῶν ὀρφανοτροφείων τῶν ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων, ὡς καὶ τοῦ πατριαρχικοῦ περιοδικοῦ «Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια».

Ἡ ἐν Διδυμοτείχῳ ποιμαντορία αὐτοῦ ὑπῆρξε σχετικῶς ἥσυχος καὶ ἀνέφελος. Διεταράχθη δὲ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1917, ὅτε οἱ Βούλγαροι, ἀφ' οὗ ἐπροσωποκράτησαν αὐτὸν ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει, ἐφυλάκισαν κατόπιν ἐν τῷ διοικητηρίῳ Διδυμοτείχου. Τὴν ἐποχὴν ἐκείνην πολλοὶ πολλὰ ἔπαθον καὶ ἰδίως ἱερεῖς καὶ πρόκριτοι καθ' ὅλην τὴν ἐπαρχίαν, διδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι, διὰ δαρμῶν καὶ κακώσεων, φυλακίσεων καὶ ἐξοριῶν, εἰς τὰς ὁποίας ὑπέκυψαν ἱκανοί. Ἀπὸ τοῦ διοικητηρίου ἦχθη ὁ μητροπολίτης τὸν Αὐγουστον τοῦ ἰδίου ἔτους εἰς ἐξορίαν ὡς ὑποπτος ἀνὰ τὰ ἐνδότερα τῆς Βουλγαρίας καὶ περιορίσθη εἰς τινα μονὴν τοῦ Καπινόβσκη, πλησίον τοῦ Μεγάλου Τυρνόβου.

Μετά 3 μῆνας ὁμως κατόπιν γενομένων ἐνεργειῶν, μετέβη εἰς Σόφριαν, ἔνθα, ἄνευ τινὸς προστασίας ἀπὸ μέρους τῶν Βουλγάρων, ἔμεινεν ἐν ξενοδοχείῳ ὑπὸ καλλιτέρας συνθήκας μέχρι Μαρτίου τοῦ 1919. Ἐκεῖθεν διὰ τῆς Ἑλληνικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς μετέβη εἰς Θεσσαλονίκην καὶ παρέμεινε μέχρι τῆς 13ης Νοεμβρίου 1919, ὅτε, μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων κατοχὴν τῆς ἐπαρχίας του, ἐπέστρεψεν εἰς Διδυμοτείχον, γενόμενος ἐνθουσιωδῶς δεκτὸς ὑπὸ τοῦ ποιμνίου του. Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν του, διακονίσας τὰ τῆς πολυπαθοῦς αὐτοῦ ἐπαρχίας ζητήματα, ἀπεστάλη τὸ 1920 ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων εἰς Λονδῖνον ὡς πρόεδρος πατριαρχικῆς ἀποστολῆς ἐν τῷ ἐν Λάμπεθ Πάλας συνεδρίῳ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1923 μέχρις Ὀκτωβρίου 1927 προσέλαβεν ὡς Πρωτοσύγκελλον καὶ εἶχεν ὡς δεξιὰ χεῖραν ἐν τῇ διακυβερνήσει τῆς ἐπαρχίας ἐμέ, ἀνεψιὸν ἐξ ἀδελφοῦ καὶ πνευματικὸν αὐτοῦ ἀνάστημα, διασωθέντα ἐκ τῆς ἀνὰ τὸ Κουρδιστὰν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐξορίας μου ὑπὸ τῶν τούρκων.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Φιλάρετος, διορισθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, εἰργάσθη ἐν Ἀθήναις ὡς πρόεδρος ἐπιτροπῆς ἐκ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν πρὸς μελέτην καὶ προπαρασκευὴν τῆς ἀγγαρίου εἰσεξι-
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Συνόδου.
 Ἐπὶ τῆς πρωτοσυγκελλίας μου ἀπεδέχθη ὁ Φιλάρετος ἀπόφασιν, ληφθεῖσαν ἐν ἀπουσίᾳ αὐτοῦ, καὶ ἐπεστάνησεν εἰς τὴν ἐκ βάθρων ἀνοικοδόμησιν τὸ 1926 τοῦ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν κατηρειπωμένου καὶ ἐπὶ τινα ἔτη ἀκατοικήτου κτιρίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Διδυμοτείχου, διὰ τῶν παλαιῶν οἰκονομιῶν τοῦ κοινοτικοῦ ταμείου τῆς Μητροπόλεως καὶ τῆς συνδρομῆς τῆς Δημορχίας Διδυμοτείχου καὶ τῶν χριστιανῶν τῆς περιφερείας.

Τὸ 1927 ὁ Φιλάρετος ἠναγκάσθη νὰ πραγματοποιήσῃ παλαιὰν του σκέψιν προβάς εἰς τὴν ἀπὸ τῆς ἐνεργοῦ ἀρχιερατείας παραίτησιν, καθ' ὅσον μάλιστα εἶχε πλεόν καταληφθῇ ὑπὸ τῶν καμάτων καὶ τοῦ γήρατος. Συνεγνωθεὶς λοιπὸν μετὰ τῶν Πατριαρχείων καὶ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐτέθη τῇ αἰτήσει του εἰς τιμητικὴν διαθεσιμότητα, προαχθεὶς τὸ 1928 ὑπὸ τῶν Πατριαρχείων εἰς Μητροπολίτην τῆς σχολαζούσης ἐπαρχίας Ἡρακλείας.

Ἀποσυρθεὶς δὲ εἰς Θεσσαλονίκην ἐφησύχαζεν, ἐξακολουθῶν τὰς προσφιλεῖς αὐτοῦ μελέτας καὶ πολυτίμους συγγραφὰς καὶ τὴν ἐπωφελεῖ διὰ τὴν ἐκκλησίαν δρᾶσιν.

Τὸ 1930 προήδρευσε τοῦ Πανορθοδόξου συνεδρίου, τοῦ συνελθόντος εἰς Ἅγιον Ὄρος τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ Πατριαρχείου Κ)λεως.

Ὁ Φιλάρετος Βαφείδης ἐτύγγανεν ἐκ τῶν ἀριστέων τῆς νεωτέρας ἑλ-

ληνικῆς ἱεραρχίας. Διεκρίθη ὡς δόκιμος ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεύς. Ἐπεδόθη κυρίως εἰς ἐκκλησιαστικοῖς τορικὰς μελέταις. Ἀπαύγασμα τούτων εἶνε ἡ μεγάλη αὐτοῦ τετράτομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀπὸ Χριστοῦ μέχρι τοῦ 1908, καθὼς καὶ ἡ ἐπιτομὴ αὐτῆς. Ἐξεδόθησαν πρὸς τούτοις Ἱεροὶ Ἱστορίαι Π. καὶ Κ. Διαθήκης, ἀλλὰ καὶ πλείσται ὅσαι σεβαραὶ διατριβαὶ καὶ λόγοι καὶ πραγματεῖαι δημοσιευθεῖσαι ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ», τῷ «Γρηγορίῳ Παλαμᾷ» καὶ ἀλλαχοῦ ἢ ἐκδοθεῖσαι εἰς ἰδιαίτερα βιβλία ἢ βιβλιαρία, εἶναι δὲ τὰ ἑξῆς: 1) Εἰσηγητικὸν μάθημα εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν, 2) Ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ρουμανικῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς ἱστορίας κρινομένη, 3) Κώδιξ τῆς Μητροπόλεως Καστορίας, 4) Περί τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ Καστορίας ἱερῶν Μονῶν, 5) Περί τῆς ἐν Βουλγαρίᾳ Βυζαντινῆς τέχνης, 6) Τὸ ζήτημα τῆς παρ' ἡμῖν εἰσαγωγῆς τοῦ Γρηγοριανοῦ ἡμερολογίου, 7) Σελίδες ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τῆς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἑξορίας μου, 8) Περί τοῦ γάμου καὶ τῆς ἀγαμίας τῶν κληρικῶν, 9) Αἱ Ἀγίαι Γραφαί, ἡ μετάφρασις αὐτῶν εἰς τὴν καθομιλουμένην, 10) Ὁ ὕλισμός καὶ ἡ ἡμετέρα κοινωνία, 11) Περί τῆς πόλεως Διδυμοτείχου, τῶν ἐπισκόπων καὶ τῶν μητροπολιτῶν αὐτῆς, 12) Ἡ γυνὴ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ, 13) Περί συνόδων, 14) Ἡ Ἀ. οἰκουμένη Σύνοδος, 15) Ἡ ἀγάπη καὶ τὰ ἔργα αὐτῆς ἐν τῇ ἀρχαίᾳ ἐκκλησίᾳ, 16) Λέων ὁ μέγας πάπας Ρώμης καὶ τὸ παπικὸν πρωτεῖον, 17) Τοῦτον ὁ Χρυσόστομος, 18) Κρίσιμος ὁ Ἀλέξανδρος. Ἀσπιπλήρωτος δὲ βεβαίως ἀνεκδότος μένει μελέτη αὐτοῦ περὶ τοῦ μεγάλου Ἀθανασίου. Ταῦτα πάντα πιστοποιοῦσι τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ φήμην τοῦ ἀειμνήστου καὶ ἐν αὐτῇ ἀκόμῃ τῇ Εὐρώπῃ ὡς σοφοῦ καὶ σεβαροῦ ἐν γένει ἐκκλησιαστικοῦ ἐπιστήμονος, διότι διακρινόμενος διὰ τὴν περὶ τὰ θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιαστικὰ ἱκανότητά του ἀπειτελεί μίαν σεβαστὴν αὐθεντίαν. Πολλοὶ παλαιότεροι καὶ σημερινοὶ θεολόγοι καὶ μητροπολίται, καθὼς καὶ μερικοὶ πατριάρχαι ἦσαν μαθηταὶ τοῦ ἢ μαθηταὶ τῶν μαθητῶν του, σεβόμενοι αὐτὸν καὶ ἐκτιμώντες ὡς σοφὸν διδάσκαλον τῆς ἐκκλησίας. Εἶμαι μάρτυς ἐνὸς χαρακτηριστικοῦ ἐπεισοδίου. Ὅτε ὁ ὑπὸ τῶν τούρκων εἰς Ἑλλάδα ἀπελαθεὶς Πατριάρχης Κωνσταντίνος Ἀράπογλου διήρχετο σιδηροδρομικῶς ἐκ Διδυμοτείχου, χιλιάδες πληθυσμὸς Διδυμοτείχου καὶ περιφερείας, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιά, χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ ἄλλοθινεῖς καὶ ἄλλόθρησκοι, κατῆλθον εἰς τὸν σταθμὸν διὰ νὰ ἴδουν τὸν ἀνυπὲρ Πατριάρχην. Μόλις δὲ πρῶτος ὄλων ἐπλησίασε τὸν ἐκ τῆς ἀμαξοστοιχίας κατερχόμενον Πατριάρχην ὁ Φιλάρετος, μητροπολίτης τότε Διδυμοτείχου, καὶ ἠθέλησε νὰ ἀσπασθῇ ἐκ καθήκοντος τὴν χειρὰ του ὡς Πατριάρχου, οὗτος προλαβὼν ἠσπάσθη ἐκείνου τὴν χεῖρα ὡς διδασκάλου αὐτοῦ, προκαλέσας τοιοῦτοτρόπως τὴν ἐκπληξιν καὶ τὸν θανμασμὸν τοῦ κόσμου.

Οὗτος λοιπὸν ἦτο καὶ τοιοῦτος ὁ γηραιὸς καὶ σεβάσμιος Ἱεράρχης

ἀείμνηστος μητροπολίτης Ἡρακλείας Φιλάρετος, ὅστις εἶχε τιμηθῇ καὶ δι' ἀρκετῶν παρασῆμων παρὰ διαφόρων κυβερνήσεων.

Ἐφησυχάζων, ὡς εἶδομεν, ἐν Θεσσαλονίκῃ, ὑποφέρων δὲ παλαιόθεν ἐκ διαφόρων νοσημάτων προσεβλήθη ἐφέτος σφοδρότερον ὑπὸ ἔλκους τοῦ στομάχου καὶ κατέλιπε τὸν βίον τῇ 11 Ὀκτωβρίου 1933. Ἡ κηδεία του ἐγένετο δημοσίᾳ δαπάνῃ καὶ μεγαλοπρεπεστάτῃ τὴν ἐπομένην ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς τοῦ Θεοῦ Ἀγίας Σοφίας, ἔνθα εἶχε κομισθῇ τὸ σκήνωμά του ἀπὸ πρῶτας. Τὴν κηδείαν καθ' ἣν ἔχοροστάτησεν ὁ ἔνεκα τῆς ἐν Ἀθήναις συγκληθείσης Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος μόνος ἐν Θεσσαλονίκῃ παρευρεθεὶς μητροπολίτης ἅγιος Τυρολόης μεθ' ὅλου τοῦ κλήρου, ἐτίμησαν αἱ πολιτικά, δημοτικά, στρατιωτικά καὶ λοιπὰ ἀρχαί, τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης, διάφοροι ἀντιπροσωπεῖται καὶ οὔλλογαι καὶ πλῆθος λαοῦ. Ἀπενεμήθησαν ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως τιμαὶ ὑποσιτταίῳ, τὸν δὲ ἐπικήδειον ἐξεφώνησεν ὁ καθηγητὴς κ. Χαραλαμπακίης, ἐξέρας τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ λοιπὴν ἀξίαν τοῦ μεταστάντος.

Ἀποθνήσκων ὁ ἀείμνηστος εἶχε καταλίπει μυστικὴν διαθήκην, δι' ἧς παρέχει τὰ μὲν ἀρχιερατικά αὐτοῦ ἀμφίᾳ εἰς τὸ ἐν Θεσσαλονίκῃ Χαρίσειον Γηροκομεῖον, τὴν δὲ βιβλιοθήκην εἰς τὴν θεολογικὴν σχολὴν Χάλκης μετὰ τῆς σημειώσεως, ὅτι, ἐν ἣ περιπτώσει ἡ εἰς ἀποστολὴ αὐτῆς ἤθελε κριθῇ ἄδυνατον γὰρ παραδοθῇ εἰς τὸ Πανεπιστήμιον Θεσσαλονίκης. Τέλος διαφοροὺς ὁμολογίας, παρασῆμα καὶ γοημάτα, καὶ τὰ διάφορα αὐτοῦ ἐπιπλα, σκεύη καὶ ἐνδύματα εἰς διαφορὰς ἐκ τῶν στενῶν καὶ μακρυνῶν συγγενῶν του, καθὼς καὶ εἰς τινὰς ἰδιώτας καὶ τοὺς πτωχοὺς.

† Ἀρχιμανδρίτης ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΒΑΦΕΙΔΗΣ

ΤΡΑΧΕΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΖΩΤΟΣ

Εἰς τὰς 6 Ἰουλίου 1933 ἀπέθανεν ἐν Χάλκῃ ὅπου ἀσθενῶν ἀπὸ ὀκταμήνου ἐφησυχάζεν ὁ Μητροπολίτης Τραχείας Ἀλέξανδρος Ζώτος.

Ὁ ἀείμνηστος ἐγεννήθη ἐν Ἀδριανουπόλει τῷ 1871. Ἀνῆκεν εἰς ἑκρίτον ἡττειρωτικὴν οἰκογένειαν. Λαβὼν τὴν πρώτην παιδείαν ἐν τῇ γενετείρᾳ αὐτοῦ, εἰσῆλθῃ τῷ 1888 εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Ἱερὰν Θεολογικὴν Σχολὴν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τῷ 1896. Εἰσῆλθεν εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐγγάμου κλήρου. Ἀφιέρωσεν ἑαυτὸν μᾶλλον εἰς τὸ διδασκαλικὸν ἔργον. Οὕτως ἐδίδασκεν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῷ Λυκείῳ Πέραν καὶ διητύθυεν αὐτό. Ἐδίδασκεν ὡσαύτως καὶ ἐν τῷ Ζαπτεῖῳ Παρθενωγωγείῳ. Παράλλῃλως διετέλεσε Προϊστάμενος τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τῶν Χίων ἐν Γαλατῇ. Ὡς τοιοῦτος δὲ ἐτιμήθη ἀπὸ μέρους τοῦ αἰοδίδιμου Οἰκομενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ' διὰ τοῦ ὁφεικίου τοῦ Μεγάλου Κατήχητοῦ. Ἀργότερον πρὸς συμ-